

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 108/2017-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. februára 2017 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti AGROVAŽAN s. r. o., Športová 29, Štúrovo, a obchodnej spoločnosti RAFEX s. r. o. „v likvidácii“, Šarkaň, zastúpených advokátkou JUDr. Janou Kompišovou, Jakubovo námestie 9, Bratislava, pre namietané porušenie ich základného práva „*na prerokovanie vecí v spravodlivom procese*“ podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cob 165/2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti AGROVAŽAN s. r. o. a obchodnej spoločnosti RAFEX s. r. o. „v likvidácii“ **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 21. októbra 2016 sa obchodná spoločnosť AGROVAŽAN s. r. o., Športová 29, Štúrovo, a obchodná spoločnosť RAFEX s. r. o. „v likvidácii“, Šarkaň (ďalej len „sťažovateľky“), domáhali

vydania nálezu, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie ich v záhlaví označeného základného práva postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cob 165/2015 a ktorým by zrušil rozsudok krajského súdu sp. zn. 15 Cob 165/2015 z 27. januára 2016 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že žalobou doručenou Okresnému súdu Levice (ďalej len „okresný súd“) sťažovateľky ako žalobcovia v 1. a 5. rade žalovali obchodnú spoločnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ako žalovanú „alternatívne: o absolútnu neplatnosť prevodu nehnuteľností (výrobných areálov v [REDAKOVANÉ], pozn.) alebo odporovateľnosť ich prevodu/neadekvátneho scudzenia“ na základe kúpnych zmlúv uzavretých medzi „predávajúcim [REDAKOVANÉ] a kupujúcim [REDAKOVANÉ]“:

3. Sťažovateľky podrobne opisujú skutkový stav veci a vyvodzujú z neho vlastné právne závery tvrdia, že okresný súd neakceptoval žiadny ich argument ani sa so žiadnym ich argumentom riadne nevysporiadal, a neurobil tak ani krajský súd, pričom za podstatnú v jeho rozhodnutí považujú vetu: *«dlžník ([REDAKOVANÉ]) fakticky neobdržal za predané nehnuteľnosti zodpovedajúce peňažné prostriedky - kúpnu cenu, ktorú by mohol použiť na zaplatenie svojich dlhov... Právnym následkom takéhoto právneho úkonu však nie je jeho odporovateľnosť v zmysle § 42a OZ, pretože sa jedná o právny úkon, ktorý by mohol byť v rozpore so zákonom a nastáva jeho neplatnosť podľa § 39 OZ... OS v Leviciach i KS v Nitre - ak dospeli k (i tak chybnému, arbitrárnemu, ergo protiústavnému) záveru o tom, že sa v danom prípade síce mohlo jednať o protiprávne trestne postihnutelné konanie, ale ono sa „vlastne nič nestalo“ - boli procesne povinné prvý petit zamietnuť... To v cit. rozsudkoch OS v Leviciach i KS Nitre absentuje. V našom konkrétnom prípade sú teda rozsudky OS v Leviciach i KS v Nitre poznačené ešte aj netolerovateľnou a nereparovateľnou chybou denegacie iustitiae: ved' o prvom/bazálnom petite... oba uvedené súdy vôbec nerozhodli. Podľa názoru sťažovateľov " protiústavným postupom porušovateľa Krajského súdu v Nitre došlo a dochádza k porušeniu základného práva oboch sťažovateľov na prerokovanie veci v spravodlivom súdnom konaní a bez arbitrárnosti. Arbitrárnosťou rozhodnutia je rovnocenná konkurencia viacerých*

protichodných právnych názorov vyslovených súdov alebo situácia, v ktorej súd jediný právny záver nezdôvodní zo všetkých právnych hľadísk, ktoré prichádzajú do úvahy». Sťažovateľky tiež tvrdia, že v ich konkrétnom prípade sú „rozsudky OS v Leviciach i KS v Nitre poznačené ešte aj netolerovateľnou a nereparovateľnou chybou denegacie iustitiae: ved' o prvom/bazálnom petite firmem [REDACTED] a [REDACTED] (teda o vyslovení absolútnej neplatnosti transakcií [REDACTED] s inkriminovanými nehnuteľnosťami) oba uvedené súdy vôbec nerozhodli“.

4. S poukazom na uvedené skutočnosti, ako aj na fakt, že obaja porušovatelia svojím postupom porušili právo oboch sťažovateľiek garantované čl. 48 ods. 2 ústavy, žiadali, aby ústavný súd „po náležitom zistení skutkového stavu“ vyhovel predloženej ústavnej sťažnosti a «vydal tento

Nález

1. Krajský súd v Nitre v konaní vedenom pod č. 15 Cob 165/2015 porušil základné právo firmy AGROVAŽAN s. r. o. Štúrovo a firmy RAFEX s. r. o. „v likvidácii“ Šarkaň, podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, aby sa ich vec prerokovala v spravodlivom procese, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn.: 15 Cob 165/2015 zo dňa 27. 01. 2016 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Firme AGROVAŽAN s. r. o. Štúrovo sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 2.000,- € (slovom dvetisíc Eur), ktoré je Krajský súd v Nitre povinný jej zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Firme RAFEX s. r. o. „v likvidácii“ Šarkaň, sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 2.000,- € (slovom dvetisíc Eur), ktoré je Krajský súd v Nitre povinný jej zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Krajský súd v Nitre je povinný uhradiť firme AGROVAŽAN s. r. o. Štúrovo a firme RAFEX s.r.o. „v likvidácii“ Šarkaň spoločne a nerozdielne trovy konania, tak ako budú vyčíslené v písomnom vyhotovení nálezu do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet ich spoločnej právnej zástupkyne JUDr. Jany Kompišovej č. ú.: [REDACTED].».

II.

5. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd (každý) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

6. Predpokladom úspešného uplatnenia námietky porušenia základných práv a slobôd v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je splnenie všeobecných a osobitných náležitostí vyplývajúcich z § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde, ako aj ďalších procesných podmienok vyplývajúcich z § 53 zákona o ústavnom súde.

7. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd zistil, že hoci je koncipovaná kvalifikovanou právnou zástupkyňou, citovaný sťažnostný petit v spojení s odôvodnením sťažnosti nie je vymedzený jasne, určito a zrozumiteľne, teda takým spôsobom, aby bolo možné jednoznačne určiť východisko pre rozhodnutie ústavného súdu o danej veci. Kým v prvom bode petitu sťažovateľky napádajú porušenie svojho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorý vyslovene ustanovuje, že *„Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom“*, napadnutým postupom krajského súdu, druhý bod petitu a odôvodnenie sťažnosti svedčia skôr o námietke porušenia základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa ktorého *„Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho*

práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky“, rozsudkom krajského súdu sp. zn. 15 Cob 165/2015 z 27. januára 2016, ktorý k sťažnosti nepripojili, no vo vzťahu k nemu predložili dovolanie z 13. októbra 2016 podané Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), pričom zo sťažnosti ani explicitne nevyplýva, ako súdy v danej veci vlastne rozhodli (možno z nej iba nepriamo vyvodiť, že zrejme v neprospech sťažovateľiek).

8. Ústavný súd v rámci svojej judikatúry sťažovateľkám opakovane pripomína, že zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde [§ 20 ods. 1 a § 50 ods. 1 písm. a)] vyplýva, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, vyslovenia porušenia ktorých sa domáha, nielen označením príslušných článkov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu, a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy. Nedostatok právne relevantného odôvodnenia sťažnosti má vo vzťahu k namietaným porušeniam toho-ktorého základného práva alebo slobody významné procesné dôsledky, pretože ústavný súd nie je skutkovým súdom ani ďalšou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva, takže bez splnenia uvedenej podmienky ústavný súd o návrhoch sťažovateľa uvedených v petite ani nemôže rozhodovať (napr. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, IV. ÚS 279/07, III. ÚS 206/2010, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 131/2012, III. ÚS 26/2016 a iné).

9. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (m. m. II. ÚS 117/05).

10. Aj v prípade, že by sťažovateľky vytýkané nedostatky sťažnosti odstránili, vzhľadom na podanie dovolania proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 15 Cob 165/2015 z 27. januára 2016 by musela byť ich sťažnosť odmietnutá pre predčasnosť, keďže o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľiek bude vo vzťahu ku krajskému súdu rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací. Súbežné podanie dovolania a sťažnosti ústavnému súdu totiž navodzuje situáciu, keď princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy síce vylučuje právomoc ústavného súdu, ale iba do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Ústavný súd preto zaujal názor (podobne napr. III. ÚS 109/2010, III. ÚS 114/2010, III. ÚS 199/2010, III. ÚS 7/2014 a iné), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti ústavnému súdu je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní.

11. Za daných okolností sa ústavný súd musel zaoberať aj úvahou, aké dôsledky bude mať pre sťažovateľky prípadné posúdenie dovolania najvyšším súdom ako dovolania neprípustného. Pre tento prípad ústavný súd majúc na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd konštatuje, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní bude ich lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54). A contrario potom platí, že v prípade vecného posúdenia a rozhodnutia najvyšším súdom o dovolaní budú mať sťažovateľky k dispozícii už iba podanie sťažnosti ústavnému súdu, čo sa týka tohto rozhodnutia, za obvyklých podmienok.

12. Na tomto mieste ústavný súd obiter dictum dáva sťažovateľkám do pozornosti, že ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Ústavný súd nepredstavuje opravnú inštanciu všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05) a jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05), ani nezisťuje skutkový stav (ako to sťažovateľky žiadali na strane 11 sťažnosti). Ingerencia ústavného súdu do výkonu právomoci všeobecných súdov môže byť opodstatnená len v prípade nezlučiteľnosti ich rozhodnutí s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecnými súdmi, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle už citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor všeobecného súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný.

13. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde a pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. februára 2017